

Előfizetési árak:

Helyben, vagy postán küldve:
 Egy évre 10 frt — kr.
 Félévre 5 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt 50 kr.
 Egy óra 1 frt — kr.
 Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (nagy-uj-utca, 1702. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben:

Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében, Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utca 383. sz.) és a szerkesztőségben.

DEBRECZEN

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr.
 Nagyobb terjedelmű s többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 30 kr.
 Hirdetést vagy reclámot magában foglaló újdonság sora 50 kr.
 Nyiltéri közlemények minden petit sora 50 kr.

Hirdetések fölvetetnek Szinay Gyulánál és a szerkesztőségben. Kéziratok vissza nem adatnak.

Az »István«-malom veszedelme.

Debreczen, június 9.

Tegnap az esti órákban végveszély fenyegette Debreczen legjelentékenyebb gyártelepét: az István gőzmalom. A raktárban tűz ütött ki, mely rohamosan terjedt s csak nagy erőfeszítéssel lehetett a tüzet lokalizálni s a malmokat megmenteni.

Hogy mily nagy kár érte volna városunkat, ennek iparát és forgalmát az István-malom elpusztulása által, azt kiszámítani is alig lehet. Szerencse a szerencsétlenségben, hogy a tűz csak a raktárra terjedt ki s maguk a hatalmas gyártelepek, melyek annyi száz embernek adnak foglalkozást és kenyeret, megmenthetők voltak.

Nemcsak Debreczennek, hanem a hazai-iparnak is nagy vesztesége lett volna az István-malom elpusztulása, mely tekintélyes helyet foglal el a hazai malmok sorában.

Hazai iparágaink közt legfejlettebb, legvirágzóbb a malom-ipar. A liszt a legjelentékenyebb kiviteli cikkünk, melynek jó hírneve az egész világpiacon meg van állapítva. A magyar liszt diadalmasan küzd meg bármelyik ország hasonló termékével s egy-egy gőzmalom elpusztulása országos kár, mert legjelentékenyebb kivitelünknek mennyisége csökken általa.

A debreczeni István-malom jelentékeny kontingenst szolgáltat liszt-kivitelünkhöz s a legfinomabb lisztek egyikét adja. Azon lisztnek nagyobb részét, melyet az István-malom öröl, hajóra szállítják s vizsik messze, tengerentúli országokba.

Debreczen a legjobb buzatermő vidék központján esik, természetes tehát, hogy az István-malom a legkitünőbb anyagból állíthatja elő készítményeit, így gyártmányai nagy kelendőségek örvendenek. A malom, mely egy részvénytársaság tulajdona, anyagi tekintetben igen virágzó; részvényeseinek szép osztalékok ad, tisztviselőit és nagy számú munkáit tisztességesen fizeti, általában a legszolidabb alapon áll s üzleti körökben a legjobb hangzású nevek egyikével bír.

A malom igazgatásában humánus szellem uralkodik. A munkásoknak nemcsak anyagi, de szellemi jólétéről is gondoskodnak, önképző-kört tartván főt számukra. A tiszta jövedelemből nagy összeget juttatnak évente jótékony célokra s a hol valamely hazafias, vagy közművelődési célra szolgáló áldozatról van szó, abból az István-malom soha ki nem vonja magát. És e szép gyártelep forgott tegnap azon veszélyben, hogy a tűz megemészti!

Hála a gondviselésnek, mely örök-

dött száz és száz munkás-család sorsa felett, hála a szélcsendnek, melyet az alkonyi órák hoztak, hála a tűzoltók és munkások fáradságának: nagyobb veszély elhárított s az István-malom nem jutott abba a helyzetbe, hogy üzemét be- szüntesse.

A kár így is nagy, de mi ez ahoz képest, ha ma a malom is leégett volna! Ujra fölépítéséig száz és száz munkás maradt volna kereset nélkül s temérdek veszteséget okozott volna az üzem szünetelése is.

A tűzhaláltól megmenekült gyártelep falai közt ismét megindul a munka. Virágzás, élet vár rá halál helyett.

Sokan áldhatják e miatt a gonviselést, mely ott van legközelebb, hol a veszély legnagyobb!

Országgyűlés.

A képviselőház ülése június 8-án.

A tegnapi ülést Csata r Zsigmond foglalta egy több mint két órai beszéddel s végül határozati javaslatot nyújtott be. Csata ron kívül még csak két szónok vett részt a vitában: Latkóczy I. a javaslat mellett s Vályi Árpád a javaslat ellen.

Nagy parlamenti sikert aratott Vályi Árpád beszéde, mely átgondolt szónoki mű, számos találó vonatkozással az aktuális helyzetre. Vályi Árpád Tisza Istvánnal szemben oly finoman és szellemesen kezelte a szatírákat, hogy (egy-két embert kivéve) mindenkinek valódi élvezetet nyújtott. Sok helyes és találó észrevételt tett a jelenlegi közigazgatási bajok okaira. Beszéde végén a szabadsági biztosítékok szempontjából vette bírálat alá a törvényjavaslatot.

Csata r Zsigmond azon kezdi, hogy midőn a kilenczedik század utolsó tizedében a magyarok e hazát elfoglalták, sokféle néplakta ez országot, de egyben sem volt meg az államalkotó erő, mint a magyarban. Szükségesnek tartja ezt fölemlíteni, mert a honfoglalást követő pusztaszeri gyűlés s a jelen törvényjavaslat között összefüggést lát. — A pusztaszeri honalapító gyűlésen ugyanis már kimutatta e nép, hogy csakis választott emberekkal akarja magát igazgattatni. (Élénk helyeslés.)

A nemesség olyan kegyes volt, hogy az alkotmányon kívüli népet fölemelte magához s most oly hálátlanok vagyunk a közszabadság áldásai iránt. Azt mondják, hogy az államosításra szükség van a defraudációk miatt; de hát a kinevezett tisztviselők nem sikkasztanak? Ott van a »Kókán ur« esete, a kit az államtitkár és a miniszter is ellenőrzött és mégis sikkasztott. Ott van a poszkiszli, melynek eltolvajlóját a posta bizonyára nem választotta. (Derült helyeslés.)

Mellékesen megjegyzi, hogy ha annak idején a kormány ő reá bizta volna a vizsgálatot, ő huszonnégy óra alatt előkerítette volna a poszkiszlit. (Felkiáltások! »Hó, ez gyanus!«) Még számos esetet tudni felhozni, mikor ki-

nevezett tisztviselők sikkasztottak. (Halljuk! Halljuk!)

Ő úgy van megalkotva, hogy a választási rendszer nagyszerűségében találja fel éltető elemét. Felsőrol egész sereg választási visszaélést s ezeknek során megemlékezik Czeglédéről, melyről azt mondja, hogy ha sok oly város volna az országban, akkor most nem tárgyalnánk az ilyen rettentő melegben. (Derült helyeslés.)

Ő az élet rostáján már átesett, ismeri a tisztviselők gonoszságait és tudja, hogy ki-nevezett tisztviselők mellett a választási visszaélések még sokkal nagyobbak lesznek. — Kifogásolja, hogy a törvényjavaslatban az esküforma úgy van kontemplálva, hogy a tisztviselő egyszerűen azt fogja mondani: »esküszöm.« Valamire csak kell esküdni s a vöröshagyma nem lehet az. Azt kell mondani: »esküszöm az egy élő Istenre!« Mert hiszen ez az egy élő Isten alkotta a közigazgatási bizottságot is, meg a vöröshagymát is. Vagy talán Ázsiából pogányokat, vagy nihilistákat akarnak idehozni tisztviselőkné?

Meszlenyi Lajos: (Halljuk! Halljuk!)

Csata r Zsigmond: Fájdalommal tapasztaljuk, hogy az atyafiságos, sógorságos, komaságos, rokonságos tisztviselői kar nem tud megfelelni kötelességének.

De nem a választási rendszerben van a hiba, hanem abban, hogy a választások nem tiszták, s hogy a kormány a választási visszaéléseket még pártolja. A főispáni hatáskör tágitásától nagyon fel, mert ő — hogy, hogy nem — egyszer gráciájába jutott egy főispánnak s személyesen tapasztalta, hogy minő visszaéléseket követhet el egy főispán. A bürokrácia olyan, mint a klérus; ha egy jó katolikus egy pappal rossz lábon él, többé nem lehet jó katolikus. S ha valaki egy kis albiróval össze-tűz, megéri az egész »judika mezején.« (Derült helyeslés.) Ezt a javaslatot joggal csak a mérsékelt ellenzék szavazhatja meg, mert ennek benne volt a programjában, s választóik tudhattak. De ő nem teheti ki az üldözés tüze-nek öreg, ősz fejét s nem engedheti meg, hogy azt mondják róla: az öreg Csata r elfogadta a kormány javaslatát. (Derült helyeslés.)

Felolvassa a gyulaiak kérvényét s így szól: Vétkeztem volna jól felfogott életerdekem ellen, (Zajos derűtség), ha e kérvényt fel nem olvasom. Végül határozati javaslatot terjeszt be, hogy a kormány utasítsa a javaslat visszavonására.

Latkóczy Imre a javaslat védelmére emelt szót, s beszédét így végezte:

T. ház! Legyen szabad végre, azokra nézve, a mik itt a ház több oldaláról a közjogi alapon álló ellenzéknek e törvényjavaslat-tal szemben követett magatartására nézve elmondattak, nekem is egy rövid és szerény, de őszinte megjegyzést tenni. (Halljuk! Halljuk! jobbfelől.)

Nem akarom azon kérdést feszegetni, vajjon ama elvek tekintetében, melyek e javaslatban konkrét kifejezést nyertek, kit illet az értelmi szerzőség, helyesebben az elsőbbség joga; a fölött sem akarok vitatkozni, vajjon nem lett volna-e könnyű a mérsékelt ellenzéknek az esetleges negáció indokolására ezen

javaslatból is azon bizonyos görbe orrot kike-
resni, csak azt kívánom megjegyezni, s ez az
én egyéni megjegyzésem, — hogy a közjogi
alapon álló ellenzéknek e törvényjavaslat tár-
gyalása alkalmával követett eljárása nemcsak
a következetesség szempontjából elvű, de más
politikai indokokból is teljesen kifogástalan és
korrekt. (Igaz! Ugy van a jobboldalon. Ellen-
mondások a szélsőbalfelől.)

Visszatérve már most beszédem kiindu-
lási pontjára, előttem kétségtelen, hogy a mi
közigazgatási bajainkon csak e törvényjavas-
latban kontemplált gyökeres gyógyomóddal le-
het segíteni, eltávolítani a megyei organizmus-
ból a heterogén szerveket s így magát a vár-
megyei önkormányzatot újabb erőre, tényke-
désre és életre serkenteni. (Igaz! Ugy van!
jobbfelől.)

En hiszek e műtét sikerében, hiszem, hogy
megalkotjuk az egységes magyar nemzeti álla-
mot, nem — mert hiszen az ma is megvan —
de lehetővé tesszük azt, a mi ma még hiány-
zik, hogy ezen magyar egységes nemzeti állam
akarata minden téren, minden akadály nélkül
érvényesüljön; s ezen hitben a törvényjavas-
latot általánosságban, a részletes tárgyalás
alapjául elfogadom. (Élénk helyeslés és éljen-
zés a jobboldalon).

Vállyi Árpád természetesen találja,
hogy a szóban levő reform körül a vita olyan
széles mederben folyik. Angliában néhány év
előtt a közigazgatási reform csaknem félévig
foglalkoztatta a parlamentet. De erős kifogás
alá esik a kormány eljárása, hogy e nagy
javaslatot a legalkalmatlanabb időszakban, a
forró nyári időben akarja áthajtani. Tartani
lehet tőle, hogy a fülledt, egészségrontó terem-
ben e javaslatból nemcsak nyári, de gyári
munka is lesz.

Különösnek találja, hogy a kormány, mely-
nek kétségtelenül része van a mai közigazga-
tási mizériák előidézésében, most az orvos or-
repére vállalkozik, s a maga által teremtet
bajt ugyancsak ő akarja orvosolni. És csodál-
kozik a nemzet naivitásán, hogy ez orvos oz-
vosságától még gyógyulást remél. Sok törvényt
hozott a parlament 1867. óta, melyeket nem
lehetett végrehajtani s melyek csak ötven vagy
száz év múlva lesznek végrehajthatók.

Az angol törvények jósága abban áll,
hogy sohasem előzik meg a közszükségleteket,
hanem lépést tartanak velük. Át kellene vizs-
gálni törvénytarainkat s azokat a törvényeket,
melyek nem felelnek meg viszonyainknak, tö-

rüljük ki, a melyek pedig módosíthatók, mó-
dosítsuk.

Higgye el neki Prónay, és higgye el Mo-
csáry, hogy Jászberény kiváló képviselője
vérző szívvel mutatott rá a magyar faj hi-
báira, de diagnózisa igaz s szólónak is erős
meggyőződése, hogy a keserű orvosságot be-
kell adni a nemzetnek, hogy kigyógyulhasson.
De ezt fegyverül még sem lehet használni a
municipalizmus ellen. Hisz a mai választási
rendszer sem egyéb, mint leleplezett és fele-
lősséggel nem járó kinevezési rendszer.

Nem vitatkozik a fölött, hogy a választási
és kinevezési rendszer-e helyesebb. A
rendszer teoriában rendesen jó s prakszisban
rendszerint gyarlóvá lesz mindakettő. Az em-
berek teszik gyarlóvá. A szükséges jogi garan-
cziákat — legalább kellő mértékben — nem
találja meg e javaslatban, ergo: ő ettől a ja-
vaslattól nem reméli közigazgatási rendszer-
rünk javulását. Felolvas ezután egy részletet
Tisza Kálmánnak egy régebbi röpiratából.

Foglalkozik ezután Tisza István beszédé-
vel. Ő kétségtelennek tartja, hogy Tisza István
csak a jelenleg kissé bonyolódott párhelyzetek
tisztázása érdekében szólalt fel. Tisza István
azt állította, hogy atyja, a volt miniszterelnök,
ezelőtt tíz évvel még egy utolsó kísérletet tett
a közigazgatásnak önkormányzati alapon való
javítása iránt. Ez azonban nem áll, mert ez a
kísérlet nem történt meg.

Nem létesült szolgálati pragmatika, nem
emelték a tisztviselők fizetését s nem tettek
semmi olyat, a mitől a közigazgatás javulása
várható.

Nézete szerint a jelenlegi rendszeren az
eljárás egyszerűsítése s a haszontalan papi-
roknak megszüntetése által lehetne hathatósan
segíteni. Ennek azonban nyoma sem látszik a
szőnyegen levő törvényjavaslatban. Ha a ja-
vaslat keresztül megy, az adminisztráció nem
lesz egyéb, mint az örökös veszedék. A
választások tisztaságára nézve nagyon gyöngé
szernek tartja a tizenhatodik paragrafust.

Sorra veszi ezután a szakaszokat, melyek
ellen kifogásai vannak s azt állítja, hogy ha
oly municipálista volna, ki céljait bizonyos
frivolitással is követi, már csak azért is meg-
szavazná e javaslatot, mert ezáltal a nemzet
meg fogja ismerni, hogy milyen rossz az ál-
lami közigazgatás. De nem akar ily módhoz
folyamodni; elég jogot és szabadságot áldoz-
tunk már fel s az állam már tulerős a polgá-
rokkal szemben. A javaslatot nem fogadja el.
(Helyeslés a szélsőbalon.)

— **Orosz-francia szövetségi hírek.** Nehány héttel ezelőtt német felhiva-
tatos forrásból jelentették, hogy a francia
köztársaság akkor, midőn a Frigyes császárné
párisi időzésével kapcsolatos események miatt
a német-francia viszonyokban további feszül-
ség állott be, azt az ajánlatot tette III. Sándor
császárnak, hogy Francia- és Oroszországok for-
maszerű, írásbeli szövetségi szerződést kösse-
nek egymással. Jelentették továbbá, hogy a
császár ez ajánlatot kerekén visszautasította. Két-
ségkívül e híreket melegeztette most föl a ber-
lini »Post«, mely azt írta, hogy a császár vissza-
utasította azon francia ajánlatot, hogy a két
állam véd- és dacszövetségre lépjen. Egy más
verzió szerint a párisi kormány nem a Frigyes
császárné esete alkalmából, hanem utóbb, alig
egy hónappal ezelőtt, mikor híre járt, hogy a
császár az idén látogatást teend a német császári
udvarnál, hogy továbbá tárgyalások várhatók
oroszmémet kereskedelmi szerződés kötése
iránt, tette a szövetségi ajánlatot. Ezzel tisz-
táznia akarta a helyzetet s elejét igyekezett
venni Franciaország elszigetelésének. Sándor
császár azonban visszautasította a francia kor-
mány tervét. Csak hogy a visszautasítás a
legkíméletlenebb alakban törté-
nt, mert az orosz udvar szabad kezet akart
magának biztosítani a jövőre nézve, mikor
esetleg érdekei a francia szövetség megkötését
fogják ajánlani. De a francziákra a kosár még
ez udvarias alakban is egész komoly benyo-
mást tett, melyet az sem bírt enyhíteni, hogy
a császár csakhamar Freycinet és Ribot minisz-
tereket előkelő orosz rendjelekkel tüntette ki.
Mind e dologról már régóta sokszor volt szó
s igen nehéz elhatározni, mi bennök most az
új és mi nem; még kevésbbé konstatalható az,
mi bennök az igaz s mi merő képzelődés,
vagy pedig irányatosan forgalomba hozott
hiresztelés. Egyébiránt azzal a politikai világ
régóta tisztában van, hogy minden írott szer-
ződés nélkül is együtt fognak működni oro-
szok és francziák, mihelyt az akcióra alkal-
mas pillanat elérkezik.

— **A czári székhely áttétele Moszkvába.** III. Sándor trónralépte óta már
több ízben fölmerült az a hír, hogy a czári
székhelyt Pétervárról Moszkvába teszik át, a
nélkül, hogy ezzel a kérdéssel komolyan fog-
lalkoztak volna. Már II. Sándor életében is
hangzottak ezt az eszmét, különösen a nihil-
istamerényletek alkalmával, sőt ezt a német
nagykövet egyenesen tanácsolta is a császárnak.

A DEBRECZEN TÁRCZÁJA.

Politikai szatirák.*)

I.

Törvénytelen.

A megyék házat tatarozzák,
Hogy föl ne verje a bozót,
Új rendet készítenek róla
Épen most a törvényhozók.

Régen megvolna a javaslat,
Szerezte Szalavszky Gyula,
De épen ezt nem ösmerik el,
A dologban az a fura.

Vitatkozik az a paságért
Apponyi gróf, a ki legény,
De vitatkozik aztán érte
A kormányelnök is, szegény.

Ujabban Tisza István urfi
Keveri gyanuba magát,
Sőt — ez a nagyobb képtelenség —
Gyanuba fogta a papát.

*) A »Szegedi Napló«-nak »Hüvelyk Matyi« cz.
humorisztikus vasárnapi mellékletéből.

Könnýű a nagy apa-seregből
Kiszemelni ötöt-hatot,
Hisz jobbra-balra minden ember
Vallalja ezt a magzatot.

Igy hát a megyei-reformról
Ítélhetünk is hirtelen:

Hogy olyan, mint a többi fattyu,
Tisztátlan és törvénytelen.

Hüvelyk Matyi.

II.

Alattvalói hűség.

Diadallal várták Moszkvában
A czár atyust kicsik, nagyok,
Népe a tűz lelkesedéstől
Valóságosan megfagyott.

Várta őt a remegő város,
Egy vendégszerető tömeg,
Tisztelet, hűség, rajongás és
Négyláda dinamitlöveg.

Nádi Veréb.

III.

Pista gróf.

Ismét kevesebb egy párttal,
Szegény hazám, soha olyant —
Hadverő Károlyi Pista
Szapáry előtt elolvadt.

Utoljára is még egyszer
Tisza Kálmánt üte hátba,
Aztán karonfogva sétált
Be vele a kormánypartba.

Szittyá.

IV.

Natalia.

Komédia volt az a kis heccz,
Natalia utlevele, —
Önkénét úszott a szp királyné,
A Duna folyón lefele.

Nem száműzetésül kereste
Natalia föl Sináját,
Dolga akadt a szép mamának:
Házasiija Sasa fiát.

Ski.

Gondolatok.

A nőket ékesíti a hallgatás, mert az a
szemérmesség jele, ez pedig a szüziesség öre.

*

A büszke tudós, ki magát bölcsnek tartja,
magában elég szerencsétlenség, mert a bol-
dogság tudományának még A. B. C.-jét sem
tudja.

Akkor, a minden tekintetben kevésbé dicsőséges háború fölött érzett általános elégedetlenség korában, a »hü ó-orosz« Moszkvát tartották a szerencsétlen uralkodó legbiztosabb menedékhelyének, s úgy vélekedtek, hogy a régi csárvárosba való áttelepedés által II. Sándor visszahódítaná a nép elveszett kegyét. De eltekintve attól, hogy a nagy műveltségű II. Sándornak kevés hajlama volt a felzárkózni Moszkvába visszavonulni, ez nem is lett volna kivihető a roppant költség miatt; száz meg száz millió rubel kellett volna ahhoz, hogy a hadügyminiszterium, az admirális, a szenátus, az egyes miniszteriumok, a mindenféle hatóságok, kaszárnyák, stb. számára palotákat emeljenek, nem is számítva azt, hogy Pétervár e változás folytán tengeri kereskedelmi várossá süllyedne alá. Pétervár udvari köreiből akkor rettegetéssel beszéltek a tervről s helyrehozhatatlan visszalépést láttak benne az európai orosz művelődésben. De Moszkvában sem fogadták zavartalan örömmel. A moszkvai nemességét és a kereskedői világot mindig nagy lelkesedéssel tölti el a császár tartózkodása, de attól tartanak, hogy ha ez az ott tartózkodás állandó lesz, akkor ők nagyon háttérbe szorulnak az udvaroncok és a hivatalnokokkal szemben. III. Sándor császár ép oly mértékben szereti Moszkvát, mint a mennyire idegenkedik a nemzetközi Pétervártól, de kérdés, hogy takarékos ember léte-e ő is el tudná-e magát szítani az áttelepedésre s ezzel a száz millió rubelnyi kiadásra, holott ezt a pénzt jobban fel lehetne használni a legközelebbi háborúban. Nem is számítva, hogy az áttelepedés egyszerre nem történhetne, legalább is tíz évet venne igénybe.

BELFÖLD.

Nemzeti demokrata munkáspárt. Vasárnap d. u. tartotta meg alakuló gyűlését Budapesten a nemzeti demokrata munkáspárt, melynek keletkezéséről ismételt szót már lapunkban. A látogatott gyűlésen Huszár János elnökölt. Zajos jelenetek is fordultak elő ezen a gyűlésen, mert a szociáldemokraták egy kis frakciója minden áron meg akarta zavarni a gyűlés békés lefolyását és minduntalan a szónokok szavaiba vágott és lehurrogatta azokat, a kik nem az ő szájuk ízeserint beszéltek. Mindezekelőtt Varga Emil fejtegette a gyűlés célját, a nemzeti demokrata párt hivatását. Ezután Valtér Ernő és Varga Emil tettek jelentést a sazasrendező bizottság eddigi működéséről. E szerint a nemzeti demokrata munkáspárt programjával főkegyetek alakultak Debreczenben, Győrben, Egerben, Kolozsvárott, Székelyfehérvárott, S.-A.-Ujhelyen, Verseczen, Temesvárott. Ezenkívül még számos vidéki helyről kapott alakulási mozgalomról a párt értesítést. Ezután Engel Tóbiás mondta el lelkes szavakban azt a programot, a melyet a nemzeti demokrata párt maga elé tűzött. Végül dr. Berger Ödön felszólalása után a gyűlés kimondta, hogy a nemzeti demokrata munkáspárt megalakult. Elhatározta még a gyűlés egy a munkáscélokért küzdő politikai napilap megindítását és e célból az előzetes lépések megtételével a pártvezetőséget bízta meg. Végül megválasztották az egyet vezetőjét.

A magyar nyelv a sazas iskolákban. Az erdélyi sazas középiskolákban eddigelé a magyar nyelv tanítása ügyében még mindig az átmeneti állapot tartott. Az idén a második osztálytól kezdve tanították a magyar nyelvet, de a jövő tanévtől kezdve már teljes érvényre jut a középiskolai törvény, a magyar nyelvet tanítani kell minden osztályban, vagyis már az első osztályban megkezdik.

Jubiláló ezred. A Budapesten állomásozó, Mária Terézia nevét viselő, 32-ik számú gyalogezred, vasárnap ünnepelte meg főtállásának 32-ik évfordulóját. A főváros föl volt lobogózza s az ünnepségek iránt a főváros közönsége nagy érdeklődést tanúsított.

Résztvettek az ünnepségeken: Károly Lajos főherceg és neje, kik az uralkodó párt képviseltek, továbbá József főherceg és családja. A főváros úgy az ezred tisztikarát, mint legénységét, gazdag lakomával vendégelte meg.

Vegyes hírek. Képviselő-választás. A verseczi kerületben Ürményi Bernát 679 szavazattal orsz. gyűl. képviselővé választották, Polit Mihály 291 szavazata ellenében. — A mezőturi választókerület képviselő jelöltjéül nagy lelkesedéssel Adam Sándor ügyvédet kiáltotta ki, a ki a jelöltséget elfogadta és kijelentette, hogy a függetlenségi és 48-as párt elveit vallja. — Abrudbányáról jelentik, hogy több város ipartestülete a polgármesterhez intézett táviratban üdvözlük az abrudbányai választókat Ráth Károly felleptéseért. Ráth Károly ellenében a verespatakiak Lukács László miniszteri tanácsost léptették fel. — A balavásári választókerület képviselője, Kabos, az előbbi hírekkel ellenkezőleg, kizárólag kormánypártinak és a megyei közügyigazgatás államaitása hívének vallotta magát. — Az egyetem új rektora. Tegnap délelőtt volt a budapesti egyetemen a rektor magnificus választása az 1891/92-iki évre. Egyhangulag megválasztották báró Eötvös Lorándot.

KÜLFÖLD.

Orth János hagyatékának szétosztása. A czimeiről és rangjáról leköszönt főherceg halála immár egészen bizonyos lévén, a biztosító társulat egész csöndben kifizette azt az összeget, a melyre az eltűnt »Margaretha« gőzös biztosítva volt. Orth János hagyatékát is most osztják szét az örökösök között. A főherceg végrendeletében bőkezűen gondoskodott feleségének rokonairól is. Sógornak, Stubel Kamill operatőrnek 50.000 forintot hagyott, Stubel, a ki a newyorki MacCaull-fele operatársaság tagja, ez összeg átvétele végett a napokban indult el a »Hammonia« gőzhajón Amerikából.

Macdonald halála. Ottavából, brit Kanada fővárosából azt a hírt hozza a telegraf, hogy Macdonald miniszterelnök meghalt. Súlyos vesztés az angolokra nézve a kanadai miniszterelnök halála s még súlyosabbá teszi az, hogy épen most halt meg, a mikor az angoloknak leginkább szükségük volna rá. Macdonald volt Kanadában Angolország legerősebb támasza, a ki nélkül talán már most elszakadt volna a nagy, a gazdag északamerikai gyarmat a brit anyaországtól.

Vegyes hírek. Angol-portugál egyezmény. A portugál képviselőház 106 szavazattal 6 ellenében elfogadta az Angliával kötött egyezményt. — Gruscha bécsi hercegprímás fejére a király szombaton fogja föltenni a bibornoki baretet. — A forrongó Amerika. Mexikóból érkezett távirat szerint Guatemala északi részében titkos gyűlések tartottak, a melyeken Barilla elnök megbuktatására irányuló határozatokat fogadtak el és beszédet tartottak az állam kettéválasztása mellett.

Az osztrák-magyar államvasut magyar hálózatának megvétele.

Miként már jelentettük, a magyar kormány és az osztrák-magyar államvasutársaság között létrejött az egyezmény a társaság magyarországi vasuthálózatának megvásárlását illetően. A társaság egyesült igazgató-tanácsának és párisi bizottságának beleegyezése után a szerződés aláírása megtörtént. Az egyezményt egyrésztől még a magyar országgyűlésnek, másrésztől a társaság közgyűlésének kell helybenhagyni, hogy véglegesen létrejöjtenek legyen tekinthető.

Ez egyezmény szerint az állam átveszi az o.-m. államvasut-társaság összes magyarországi vonalait az összes forgalmi eszközökkel és berendezéssel, egy az 1895-iki évig fizetendő 9.600,000 frtnyi (papírban fizetendő) fix évi járadékért.

A hálózat (visszaható erővel) 1891. jan. 1-től kezdve megy át a magyar állam tulajdonába, üzemébe pedig azonnal átvétetik, mihelyt a vasuti telekkönyvben a szükséges intabulációk megtörténnek és a társaság megkapja az évi járadék első részletét. Az állam azonkívül megkapja az anina-lisszavai hegyi pályát 4.845,060 mérlegértékben, a társaság hajóparkját és különböző telkeket 1.100,000 frt értékben és nem tartozik megtéríteni a 2.900,000 frtnyi összeget, melyet a társaság 1891-ben fordított az építésben levő helyi érdekű vasutakra. A 125,000 frtnyi évi járadék, melyet az állam fizetett a társaságnak a budapesti körvasutért, megszűnik, mivel az bele van számítva a vételárba.

A marchvölgyi vasut teljes kiépítésére, a Balassa-Gyarmatra vezető helyi érdekű vasut létesítésére, valamint az ujonnan rendelt személy- és teherkocsik kifizetésére a társaság az államnak öt millió forintnyi kölcsönt ad, mely 5 százalékkal kamatozik és felévi fölmondás után visszafizethető. A társaság átadja az államnak az arad-temesvári vasutnak tulajdonában levő összes részvényeit, egy év multán pedig összes elsőbbségeit — melyeket esetleg készpénzben kell beváltania, míg az állam az arad-temesvári vasutért nyújtott 5 százalékos kamatbiztosítékot az engedély szerződésszerű lejártáig fizeti a társaságnak. Végre az állam a társaság személyzetét átveszi az államtisztviselőknél eddigelé szokásos módon, a nyugdíjalap pedig megállapított kulcs szerint lesz megosztva.

Ezek lényeges pontjai az egyezménynek, mely 1556 kilométernyi hálózattal fogja szaporítani a magyar államvasutak vonalait, úgy hogy ezentul ezek 7164 kilométernyi hosszú hálózattal fognak birni, illetőleg 9500 kilométerrel, ha hozzáveszszük az állam üzemében levő vicinális vasutakat.

Az osztrák-magyar államvasut-társaság egyesült igazgató tanácsának elnöke és alelnöke Taussig Tivadar lovag és Harkányi Frigyes vasárnap déli 1 órakor irták alá a kereskedelmi miniszteriumban a kormánnyal kötött szerződést az osztrák-magyar államvasut magyarországi hálózatának eladására vonatkozólag, miután az igazgató-tanáctól ez iránt kinyert felhatalmazásukat bemutatták. A miniszter a megegyezés tervezetét szombaton először küldte át hivatalos alakban az igazgató-tanácsnak határozathozatal végett. A kereskedelmi miniszter akkor fogja aláírni, miután a törvényhozástól kikérendő felhatalmazás erre vonatkozólag megadatott. Az osztrák-magyar államvasut rendkívüli közgyűlése július 9-dikére fog egybehivatni. A Magyarországon levő uradalmakat egyelőre az osztrák-magyar államvasut igazgatósága fogja tovább kezelni. Az uradalmak átruházásának kérdése egy részvénytársaságra csak ősszel fogja további elhatározások tárgyát képezni.

Haynau sirja. A gráci leonhardi temető egy csöndes zugában vannak eltemetve a szerencsétlen emlékeztető ember hamvai Sirja fölött üde hónapos rózsák illatoznak. Haynau és — virágok! Mellette nyugszik egykori kedvese, Melitta Wotyka, a kit úgy szeretett, hogy mással vétette feleségül. Sirkővén oly fölírat áll, melyet a történelem lelkiismerete bizonynyal le fog törölni onnan. Így hangzik: »Die Geschichte mag der Nachwel die Thaten erzählen, die er auf dem Schlachtfeldern Deutschlands, Italiens und Ungarns vollbracht.« (A történelem beszélhet az utókornak azokról a tettekről, melyeket Németország, Olaszország és Magyarország harczmezőin elkövetett) Igen-igen, a történelem beszéljen!

Raktártűz az „István”-malomban.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, június 9.

Tegnap este 1/8 óra tájban szokatlan riadalom támadt a város utcáin. Hangzott az éles kúrtszó, — vágattak a tűzoltók felszerelésekkel a péterfia-utcán végig, — magánfogatok és berkocsik gyorsan robogtak a gőzmalom felé s a péterfia-utcán valóságos emberáradat hullámozott végig. Egy-egy kisebb-szerű forradalom alig okozott volna ekkora mozgalmat. A vészharangok rémesen kongtak s csakhamar városzerte elterjedt azon hír: az István-malom ég!

E hír szerencsére nem volt teljesen igaz, mert nem maga a malom, hanem csak a raktár égett. De a malom is komoly veszélyben forgott s nem is lehetett volna megmenteni, ha a délutáni szélvihart szélsérend nem váltotta volna föl.

Rövid idő alatt a félváros kint volt a malom környékén. A tűzoltók, a gőzmalmi munkások s a közönség egy része oltáshoz láttak, fáradságuknak sikerült lokalizálni a tüzet. A közönség körében rémhírek keringtek, melyek az izgatottságot csak fokozták. Beszéltek, hogy több munkás, kik a zsákok kihordásával foglalkoztak, belevesztett az égő raktárba. A munkások ott voltak a legveszélyesebb pontokon, mi alatt feleségeik és gyermekeik a legnagyobb aggodalmaknak voltak kitéve. A kétségbeesett asszonyok síró gyermekeiket vigasztalták, noha maguknak is vigasztalásra volt szükségük.

A tűzoltóknak nehéz munkájuk akadt, mert malomtűzzel még nem igen próbálkoztak meg. Feladatukat derekasan oldották meg s az ó-malom munkáinak köszönhető, hogy a tüzvész nagyobb merveket nem öltött.

A tüzvész részleteit az alábbi tudósítások tüntetik föl.

Tegnap este hét órakor az István gőzmalom személyzete befejezte a munkát és hazatért, csupán a gépházban maradt még három gépész, kik a tengelyeket olajozták. A gépház nyitott ajtaján éppen oda látni a raktárra s így midőn fél nyolcz óra tájban a raktár hátulsó jobb sarkán öt centiméter vastagságú füstoszlop tört ki, a gépészek megrettenve futottak ki a gépházból.

A helyi vasut éppen akkor ért a gőzmalom elé s a rajta ülők szintén észrevették a füstöt. Egyik kereskedő azonnal figyelmeztette rá a kocsiban ülő urakat, hogy az a füst nem lehet kémény-füst, mert sokkal sűrűbb, nagyobb. Nehány gőzmalmi részvényes is ült akkor a helyi vasuton, a kik e megjegyzésre figyelmesekké lettek s azonnal leugorva a vasutról, futni kezdtek a gőzmalom felé; többen követtek őket.

Mikor kiértek a gőzmalomba, ennek udvarán már nagy volt a zürzavar. A gépészek, a kik észrevették a füstöt, összekiabáltak a gőzmalom lakóit s mindnyájan oda csoportosultak a raktár hátsó jobb sarka elé, hol a füst minden pillanat után jobban-jobban öntözött kifele. Már ekkor kétségtelen volt, hogy a raktárban tűz támadt. Kétségbeesett izgatottság vett erőt a jelenvoltagekon s ez izgatottság megdöbbentő módon növekedett, midőn a füst egyszerre óriási tömegben omlott ki, felvetve a cserepeket a levegőbe, aztán utána emberderék vastagságú, egy méter magas tűzoszlop lobogott fel sajátságos zajjal. E közben jelt adtak a tűzoltóknak s a toronyórok is észrevették a tüzet. Minden toronyban megkondultak a félrevert harangok s a várost a nagy kongatásra egyszerre elöntötte az izgatottság. A házakból, a nyilvános helyekről kiszaladtak a piacra és udakozódtak a tűz felől. Eleinte senki sem tudta még, hogy a tűz a gőzmalomban ütött ki, bár a collegium mögött óriási füstoszlop emelkedett az égnek. Azt hitte mindenki, hogy a péterfián vagy a Darabos-utcán ütött ki valamelyik házról a tüzvész, mert arra senki nem mert gondolni az első meglepetésben, hogy a gőzmalom ég.

A tűzoltóság teljes felszereléssel rohant végig a péterfia-utcán, a gőzmalomba s a

közönség tőlük tudta meg, hogy a gőzmalomban ütött ki a tűz. Egy pillanat alatt elterjedt a megdöbbentő hír a városban s az izgatottság óriási volt itt. Mindenki futott kocsin vagy a maga lábán a gőzmalom felé s a piac-, péterfia és Darabos-utcákon oly élénk lett a forgalom, a milyen csak a király itt jártakor volt.

A gőzmalom előtt már fél nyolcz után sűrű tömegben álltak az emberek, kik dicséretes buzgalommal engedtek a tűzoltók felszólításának, mikor a veszély növekedni kezdett, hogy segítsenek az oltásnál. Ugyanis a raktár jobb sarka után egyszerre három helyen gyuladt ki a tető s oly óriási füstfelleg terjedt el a gyár felett, hogy a két nagy kémény egész belevesztett a füsttengerbe.

A tűzoltóság azonnal neki fogott az oltásnak. A rendőrség teljes számmal vonult ki a gőzmalomba, hol azonban már oly nagy volt a tolongás, hogy az oltásnál alig lehetett szabadon mozogni. Ekkor a rendőrség segítséget kért a péterfia-utcai honvéd-laktanyából, honnan gyorsan előtermelt egy század legénység és a rendőrséggel egyetemben az égő raktár körül helyet csináltak a tűzoltóknak.

Tíz percz múlva lángha borult az egész tető és égett óriási ragyogással. A tűzoltók három szivattyút a raktár előtt, kettőt a raktár mögött helyeztek el és kétségbeesett küzdelmet fejtettek ki az oltásnál, de a lángok nem engedtek, sőt oly erővel pusztították a tetőzetet, hogy 8 percz múlva már csak tüzes gerendája látszott a raktárnak, mely mint egy óriási faklya, ugy égett a szürkületben.

A nagy raktár a padlással tele volt gabonával, melynek megmentésére már gondolni sem lehetett. A raktár három emeletből áll s az első emeleti raktárból sikerült még pár száz zsákot kimenteni, bár ez is óriási veszedelemmel járt, mivel az égő padozat mindig szakadozott.

A raktár kis ablakain keresztül, melyek vasellenzővel voltak ellátva, látni lehetett az égő zsákokat. A vas ellenzők megtüzesedtek s a falak irtózatos ropogással repedeztek meg. A tűzoltók szivattyú-csőveiket felhúzták a raktár mellett jobbról levő ó-malomnak a tűz felé néző ablakába és a baloldali új-malomba onnan locsoltak bele a lángtengerbe, de nem használt semmit az oltás. — A malom-munkások mindnyájan odagyűltek a malomba és emberfeletti erővel küzdöttek a tűzoltókkal a tűz eloltásán.

Mikor a raktár közepéig hatott a tűz, az izgatottság még nagyobb fokra hágott, mert a láng kezdte veszélyeztetni az ó-malom-épületet és az új-malmot. Az izgatottság mindenkin erőt vett s oly rémes kiáltozás töltötte be a levegőt, hogy még a városban is meghallották, mire még többen rohantak a gőzmalomhoz.

A tűzoltóság azonnal intézkedett a raktár jobb és bal oldalán levő épületek megmentésére. Itt kezdődött az az óriási küzdelem, melyhez hasonlót csak színház égéskor tapasztalhatni.

A raktár előtt megkésztették a tűzoltókat és az ó-malom épületbe rohantak fel s a tüzre néző falat kezdték védelmezni, egy másik csapat pedig az új-malmot vette védelembe. A rakárt az ó-malom-épülettel és az új-malommal egy-egy hid kötötte össze, ezeken a hidakon helyezkedett el a tűzoltók egyrésze és igyekezett rajta, hogy a lángok ne érjék el a két épületet. Oly látvány volt ez a küzdelem, mely a szemlélőkben megfagyasztotta a vért.

Az ó-malom-épület forgott különösen nagy veszedelemben, mert alig három méternyire volt az égő raktártól. A falairól a vakolat mint lepattogott az óriási hősegtől s az ablakokban munkálkodó tűzoltók majd megsültek a pokoli melegben. De bátran megállták a helyüket és három csővel fecskendezték a vizet a lángok elé, melyek mind közelebb-közelebb jutottak már az ó-malom-épület falaihoz, melyek már feketék voltak a hősegtől és a füsttől. Több ízben a vakolat óriási zajjal hullott le a fedett hidra, mely a földtől három méternyi távolságban a raktárba vezetett. Ezen keresztül szállították át a terményeket az ó-malomba. E hidnak egy vasajtója van, mely a nagy hősegtől vörös izzó lett s leginkább veszélyeztette

az ó-malom-épületet. A hid másik ajtaját, mely e malmot zárta el, azonnal elzárták a tűzoltók, de a megtüzesedett vasajtót hiába locsolták, csak sistergett rajta a víz és sűrű, fojtó gőzzel töltötte el a hidat, de a lehűtésére gondolni sem lehetett. Ekkor a tűzoltóknak az az ötlete támadt, hogy jó volna befalazni e malom ajtaját, így némileg biztosítva lennének, hogy a tűz nem egy könnyen hatol majd át az épületbe, hol a fa-gépek könnyen lángot foghatnak. Azonnal megkezdték a befalazást. Az emberek sorban állottak a téglarakástól az ajtóig és gyorsan kézből-kézbe adogatták egyenként a téglákat, melyekkel egy ahöz értő ember negyed óra alatt befalazta az ajtót. Hogy pedig a hid meggyulása esetén kevesebb legyen a veszély, azonnal hozzáfogtak csákányokkal a hid lebontásához.

A raktárból az új malomba vezető nyíl hid már égni kezdett s részint magától hulltak le a gerendái, részint csákányokkal rombolták széjjel.

De a veszedelem így is mindég növekedett. A lángok oda-oda csaptak a raktárból, a két szomszéd épülethez és különösen az ó-malom forgott nagy veszedelemben, ugva, hogy már-már felni lehetett tőle, mikép egy pillanat és lángot kap a tüzzel szemben álló fal, hol pedig kétségbeesett erővel szivattyúztak a tűzoltók. A malom ablakai kipattantak a nagy hősegtől, s a falakról minden perczben nagy dübörgéssel hullott a vakolat. Eletveszélyes volt a raktár közelébe jutni s nagyobb erőre volt szükség. Ekkor vonult ki még két század katonaság a tüzhöz s néhány percz múlva ismét kényelmes helyet nyertek a tűzoltók.

Bámulatos volt az a munka, a mit az oltásnál kifejtettek. Mikor az ó-malom-épület már legkétségbeesettebben veszélyeztetve volt s az ablakokban levő malom tűzoltók nem juthattak a füstlőgni kezdő parkányzathoz, a raktár hátulján balra, felállították a hosszú mentőlétrát s annak legtetéjébe mászott fel egy szivattyú csővel a pokoli hősegtől, a tüzhöz csak másfél méternyire D é z s i Lajos tűzoltó és ugy locsolta szembe a tüzesélyes malomház-falát. Így sikerült a parkányzatot megóvni attól, hogy tüzet fogjon.

A raktár eloltására gondolni sem lehetett. Égett az, mint a szurok-faklya és már az alsó raktárban is lángot vetett a felhalmozott gabona. A falak megrepedeztek, a kis-négyesű ablakokon keresztül kicsapott a láng és a sűrű füst. Majd minden negyed órában rettentő dübörgéssel szakadt le belől egy-egy része a raktárnak. A városi tűzoltók a malom tűzoltósággal együtt bámulatos küzdelmet fejtettek ki. Az új malom épületet a malom-tűzoltóság védte s ugy tíz óra felé kétségbeesett kiáltás hangzott fel:

— Az új malom ég!

És csakugyan egyszerre belekapott a tűz az új malom tetéjébe, ott a hol a fa-szélső volt, de a veszély nem volt nagy, mert a malom tűzoltók gyorsan eloltották a füstlő szélcsövet.

Egyik malom-tűzoltó következőleg beszélt el tudósítónknak az előzményeket:

Tudvalevőleg az István-malomnak már tíz év óta rendszeres tűzoltósága van, mely a gőzmalmi munkásokból áll. Mikor a gépházban észrevették a tüzet, ifj. K o n c z Sándor malom-tűzoltó tüzet jelzett. Ekkor a malom-tűzoltóság az exstincteurekkel és vedrekkel a két malom közti raktár első emeletére ment és oltani próbálta a tüzet, mely azonban oly erővel tört ki, hogy elfojtani semmikép nem lehetett.

Ekkor a malom-tűzoltóság az ó-malomba vonult, mely veszélyeztetve volt s a malom tulajdonát képező szivattyút felszerelték és annak csövét a malom-padlás egy méter átmérőjű ablakába vezették, aztán megkezdték az oltást. A városi tűzoltók ezalatt az új-malom megvédésére törekedtek s különösen helyes intézkedés volt az, hogy ennek gerinczetét végig locsolták a fecskendővel, mert így a parkányzat tüzveszélyessége kisebb volt.

A katonaság is tevékeny részt vett az oltásnál. Reggeli 2 órakor 2 század segített az

oltásnál, mely reggeli hat óráig eltartott. A tüznél ott voltak: Bolla tábornok, Krausz ezredes és még számos törzstiszt s a tisztikar nagyrésze.

Boczko Sámuel r. főkapitány tűzoltó főparancsnok reggelig maga vezette a tűzoltóságot s helyes intézkedéseinek és erélyének tulajdonítható nagy részben, hogy a tűz az ó- és újmalmokat megkímélte.

A tűz okát még eddig nem is sejtik. A tűz a raktár közepén keletkezett, hol a három villanyos tűzjelző harang volt. — A villanytól azonban nem keletkezhetett a tűz.

Azt beszélnek, hogy gyufát hagyott volna ott valaki, mely a nagy melegtől vagy véletlen surlódástól meggyuladt, de ennek még semmi biztos alapja sincs. Nincs kizárva az a lehetőség sem, hogy a lisztpor magától robbant föl s így keletkezett volna a tűz.

Az oltásnál senki sem sérült meg, csupán Dézsi Lajos ütötte meg kissé az oldalát; a gőzmalom munkások bentégeséről szóló rémhír is valótlannak bizonyult. — A romok még mindég égneek, füstölögnek s a gyári tűzoltóság két szivattyúval most is dolgozik. — Érdekes szatírja s sorsnak, hogy a gőzmalom által Budapesten megrendelt nagy vízszivattyú megérkezését tegnap d. u. 5 órakor jelezte a vasúti igazgatóság. — Persze még semmi hasznát sem lehetett venni a szivattyúnak.

Az oltásnál a városi tűzoltóság 5 fecskendővel és egy szivattyúval, a gyári tűzoltóság pedig két fecskendővel dolgozott.

Ma délelőtt is sokan mentek ki a romokat megnézni a gőzmalomba.

Az igazgatóság leltározta az összes anyag-készletet, hogy ki lehessen pontosan számitani: mennyi a kár. Ez az eddigi megállapodások szerint 120 ezer forint, ennyit jelentettek be a biztosító-társaságnál, azonban még nem tudható teljesen, mennyi a kár; azt csak néhány nap múlva lehet majd biztosan megtudni. — A raktárban körülbelül 25 ezer m.-máza liszt és 15 ezer mm. gabona volt.

Ujdonságok.

* **Városi közgyűlés.** Meghívás az 1891-dik évi június hó 11-dik napján csütörtökön délelőtt 9 órakor, a városháza nagytermében tartandó rendkívüli bizottsági közgyűlésre. Tárgyak: 1. Kereskedelmi miniszteri leirat, mely szerint Ö Felsege a király Sadreddin Bey fiúmei törökalkonsulnak a működhetési jogot kegyelmesen megadni méltóztatott. 2. Ugyanaz: mely szerint Ö Felsege a király Frankl József budapesti argentinai tiszteletbeli konsulnak a működhetési jogot legkegyelmesebben megadni méltóztatott. 3. Tanácsai előterjesztés: az 1890. évi közmunka-zárszámadásról. 4. Ugyanaz: a honvédségi laktanyák építésének és a szükséges területnek megszerzése iránt. 5. Ugyanaz: a reáliskola-telkek megvásárlása tárgyában. 6. Ugyanaz: özv. Kramer Lipótné felebbezésére bormérési ügyben. 7. Magán-levéltári bizottság kiegészítése és magán-levéltárnok megválasztása. Debreczen, 1891. június 5.

* **A Csokonai-kör** nagy válaszmánya tegnap érkekezletet tartott Vértesi Arnold elnöklete alatt. A Csokonai-majális tiszta jövedelme 245 frt. (A részletes kimutatást holnap közöljük. Szerk.) Bejelentetett a néhai Böszörményi Rózsa által örökbe hagyott 1000 frt. mely a hazalaphoz csatoltatik. A hazalap javára az őszszel gyűjtést indítanak meg. — E gyűjtő-bizottságba Komlóssy Arthur elnöklete alatt bevalasztattak: Vértesi Arnold, Géressy Kálmán, Csanak József és Márk Endre. Még a Csokonai-kert rendezését beszélték meg s ezzel az érkekezlet véget ért.

* **A nyomdaipar, mint képesített iparág.** A kereskedelemügyi miniszter a kamarához l. iratot intézett, mely szerint több budapesti nyomdatulajdonos annak előadása mellett, hogy a többszörösítő iparágak, mint a könyv- és könyvnyomtatás, czinkográfia s a többi rokon iparok olyanok, melyek a technikai fejlettség mai magas fokánál fogva, csak hosszabb tanulás után sajátíthatók el, továbbá, hogy ez ipar sok munkás kéznek nyújtván fog-

lalkozást, az e viszonyból keletkező kérdések helyesen csak szakképzett békeltető bizottságok által intézhetők el, s végre érdekeik is inkább igénylik, hogy ipartestületi kötelekbe jussanak, azt kéri, hogy a könyv-, könyvnyomtatás, tömöntő (stereotip), czinkográfia s az ezekkel rokonfajú többszörösítő iparok a képzéshez kötött iparok közé vétessenek fel. A miniszter felhívta a kamarákat, hogy küldjenek a kérelem érdekében mielőbb véleményes jelentést. A soproni kereskedelmi- és iparkamara a budapesti könyvnyomdatulajdonosok e kérelmének teljesítését pártolja.

* **Borzasztó földrengés.** Vencében és Milanóban f. hó 7-én hajnali 2 óra 8 perczkor rendkívül heves földrengést éreztek, de a mely kárt nem okozott. Veronában hajnali 2 órakor három nagyon erős rengést éreztek, a melyeket földalatti moraj előzött meg. Rendkívül nagy a félelem. A lakosság menekül a házakból. Egy nevelőintézet aligazgatója ijedtében szörnyet halt. Nehány képmény bedőlt. Marengóban több ház beomlott s a beomlás három embernek okozta halálát. — tregnagóban számos ház megrongálódott. — Pavia-Calavenában tizenhét embert huzztak ki élve a beomlott házak romjai alól. Reggeli hat órakor újra földrengést éreztek, a mely hir szerint az egész tartományban nagy kárt okozott. Páviában 2 óra 5 perczkor hullámszerű földrengést éreztek, mely 15 másodperczig tartott. Ferrarában 2 óra 7 perczkor erős, délnyugatról északkeletre húzódó hullámszerű földrengést figyeltek meg. Ravennában könnyű, hullámszerű földrengést éreztek. A földrengést Mantuában, Domo-Avesolában, Bellunóban, Milanóban, Parmában, Modenában, Ferrarában, Firenzében, Ravennában, Bresciában és Páviában érezték.

* **Évzáró vizsgálatok.** A debreczeni róm. kath. elemi fiú-és leányiskoláknak az 1890-91. iskolai évet bezáró nyilvános közvizsgálatok a következő sorrendben lesznek: június 17-ikén az I. fiuosztályban, 18-ikén II. fiuosztályban, 19-ikén a III. fiuosztályban, 20-ikén a IV.-V. fiuosztályban, 22-ikén az I. leányosztályban 23-ikén a II. leányosztályban, 24-ikén a III. leányosztályban, 25-ikén a IV. leányosztályban, 26-ikén az V. leányosztályban, 28-ikén a VI. leányosztályban, 29-ikén háláadó istenisztelet. A vizsgálatok d. e. 1/2 9 órakor kezdődnek. Ezen vizsgálatokra a t. cz. szülőket és az iskolai ügyek iránt érdeklődő közönséget tisztelettel meghívjuk. Debreczen, 1891 június 8. A róm. kath. elemi iskolák igazgatója.

* **Gyászjelentés.** Gróf Bethlen Mikó Róza elhunytáról vettük a következő gyászjelentést: Zabolay gróf Mikos Miklós mint unokaöccse; és nővére gróf Mikos Etelka férjezett báró Bornemisza Károlyné mint unokahuga; valamint nevelt leányai; órnagy Suvich Tivadarné szül. Székely Elise, Dr Zgorsky Lászlóné, szül. Székely Róza, ugymint unokanővére báró Bornemisza Ignáczné szül. Katona Klára megszorodott szívvel jelentik H i d v é g i gróf Mikó R o z á l i a f. hó 8-án 1/2 3 órakor reggel, 67-ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos kimúltát. A megboldogult hült tetemei folyó hó 10-kén délután 5 órakor, a Czegléd-utczai 2597. számú háztól, rövid ima után, a ref. egyház szertartás szerint a helybeli vaspályáig fog kísértetni és Kolozsvárt örök nyugalomra elhelyeztetni. Debreczen, 1891. Június 8.

* **Derék kis honleányok.** A Dóczy féle leánynevelő intézet növendékei a majálisukról maradt feleslegből 10 frtot adományoztak a «Csokonai-kör»-nek.

* **Leányrabló szerbek.** A szerb köznépnél Délmagyarországon is erősen divik még a leányrablás. Bácsmegyéből, Zsablyáról jelentenek egy ilyen esetet. Egy odaváló jómódú paraszt leányát megkérte nemrég egy szintén tehetős legény, kinek azonban olyan rossz hire volt, hogy a szülők megtagadták tőle leányukat. A legény erre bosszút forralt. A szerb falukban esténként rendszeren összejönnek a legények, leányuk s a tamburás nótájára énekelnek, meg járkák a kólót. Egy ilyen estéli mulatozás után a kikoszorózott vőlegény czimboráival rálesett a leányra, ki egy rokonával

ment haza. Megrohanták őket, a férfit mellbe szurták, úgy, hogy eszméletét veszítette, a jajveszékő leányt pedig megkötözték, egy készen álló kocsi rakták és elvágattak vele. A megszurkált rokon később magához térve lármát csapott s a csendőrök keresték is a leányt egész éjszaka, de hiába. Csak másnap tudta meg a járásbiróság, hogy a legények a leányt a kovili erdőbe hurczolták s ott voltak egész éjszaka egy elhagyatott kunyhóban. A leányt rettenetesen elgyötörve a csendőrség szabadította ki hatalmukból, a leányrablókat pedig vasraverve bekisérte.

* **Sajtóhiba.** Az Ugron Gábor képviselőházi beszédébe, melyet tegnap közöltünk, értelemzavaró sajtóhiba csuszott be, mit ezenel helyreigazítottunk. A 2-ik oldal 3-ik hasábjának 16-ik és következő sorai helyesen így olvasandók: «Egy erdélyi fejedelem, mikor papja azt tanácsolta neki, hogy koronáztassa magát magyar királylyá, azt válaszolta, hogy magyar királyt csak az eszt rgomi primás koronázhat; erre azt mondta a papja, hogy neveztesse őt ki esztergomi primássa s ő megkoronázza, erre a fejedelem azt felelte, hogy az esztergomi primást csak a koronás magyar király nevezheti ki.» Stb.

Irodalom és művészet.

— A király-hymnusz pályázata.

A műbarátok köre által egy magyar király-hymnuszra kiírt pályázatra összesen 179 pályamű érkezett be. A bizottság, mely Beniczkyné Bajza Lenke, Szász Károly, Falk Miksa és Berczik Árpádból állott, a pályaművek egyikének sem ítélte oda a pályadíjat, miért is a pályázatot újra kitűzték. A pályázat feltételei: 1. A himnusz a nép által is könnyen megérthető, formáját illetőleg könnyed és dallamos legyen. 2. Legfeljebb hat versszakra terjedhet. 3. Jutalma 100 arany. A díjat csak abszolút becsü mü nyerheti el. 4. A pályázat költemények a szerző nevével rejtő jelíggel levéllel, 1893. évi május hó 1-ig Szendrei János urnak, mint a Műbarátok köre titkárnak czimére (Budapest, mérleg-utca 12. sz.) küldendő. — A zenei pályázat a szöveg elfogadása után fog kihirdettetni, úgy, hogy 1895-re az is elkészülhessen. Tévedésből már 3 zenei pályázat is érkezett be, ezek a később hirdetendő pályázatra eltétettek. Budapesten, 1891. évi június hó 3-án. — Csáky Albinné grófné, a kör irodalmi szakbizottságának elnöke, Desewffy Aurélné grófné, a kör elnöke, Szendrei János dr., a kör titkara.

CSARNOK.

DOLGOZZATOK,

a mig

MÉCSETEK KINEMALSZIK.

Regény a keresztényiség első korszakából.

Írta: Gróf Tolsztoj Leo.

Fordította: Somogyi Ede.

(Folytatás)

TIZEDIK FEJEZET.

(Folyt. és vége.)

Tovább ment és eljutott egy valamivel régebbi ültetvénybe, hol a termés tetemesen csekélyebb volt. Azonban itt sem akadt számára foglalkozás. A testvérek párosával dolgoztak és nem volt szükségök segítségére. Julius mindazonáltal tovább folytatta útját és csakhamar egy igen régi szőlőkertbe került. Néptelen volt. A szőlőtőkék kihaltak és kopaszak voltak és úgy tetszett Juliusnak, hogy már nem képesek gyümölcsöt teremni.

— Ilyen az én életem is, kiáltott fel maga körül tekintve. Ha az első hívásra ide jöttem volna, úgy életem olyan lett volna, mint az első szőlőkert gyümölcsei. Ha a második hívásra jöttem volna, úgy életem a régebbi ültet-

vényekhez hasonlított volna; most ellenben életem olyan, mint ez a haszontalan, gyenge, korhadt szőlőtőke, mely csak arra való, hogy a tűzbe dobják.

És Julius elmerült azon, a mit művelt és rettegett a rá várakozó büntetéstől, hiába eltékozt az élete miatt. És végtelenül elszomorkodott és azt mondta magában:

— Semmire se vagyok immár jó, semmiféle munkára se vagyok már alkalmas.

És nem kelt föl helyéből, hanem keservesen sirt a helyre pótolhatatlanul elvesztett évek miatt.

Hirtelen meghallotta egy öreg embernek hangját.

— Dolgozzál, kedves testvérem, mondá ez a hang.

Julius körültekintett és egy hófehér hajú és szakálu embert pillantott meg. A kor meghajította alakját, remegő lábai alig voltak képesek testét hordani. Egy szőlőtőke mellett állott és leszedte az egyes fürtöket, melyek imitt-amott termettek. Julius feléje közeledett.

— Dolgozzál, kedves testvérem, ismétlé az öreg, a munka édes. És tanította őt, hogy miként kutassa és szedje le az egyes elrejtett bogycákat.

Julius hozzálátott a munkához és valahányszor néhány bogycát talált, oda vitte az öreghez és a kosárba rakta. És az öreg ember azt mondta neki:

— Nézd csak, miben különböznek ezek a bogycák azoktól, a melyeket más szőlőkertekben szednek? „Dolgozzatok, a míg a világosság fényeskedik nektek, mondja az Ur. Annak akarata, a ki engem küldött, hogy valaki a fiura tekint és benne hisz, annak az örök életben legyen része, és ítélet napján fel fogok támadni, mert Isten nem azért küldte fiát a földre, hogy a világot elkárhossa, hanem azért, hogy általa a világ megmentessék. A ki benne hisz, az nem fog elkárhozni, de a ki nem hisz benne, az máris elkárhozott, mert nem hitt az egyetlen Istenfiu nevében. Igen, a kárhozatnak ez az oka: A világosság a földre jött, és az emberek inkább szerették a sötétséget mint a világosságot, mert a cselekedeteik rosszak voltak. Mert a ki rosszat művel, az gyűlöli a világosságot és kerüli azt, mert attól tart, hogy műveit fel fogják ismerni. De aki igazat művel, annak része lesz a világosságban, hogy művei nyilvánvalókká legyenek, mert hisz azok Isten akarata szerint történtek.

„El vagy bántottalodva és le vagy verve, mert nem műveltél többet, mint a mit most tettél. Ne szomorkodjál, fiam, mert valamennyien Isten gyermekei és szolgálói vagyunk. Valamennyien seregének harcosai vagyunk. Azt hiszed, hogy kívülled nincsenek más szolgálói? Tegyük fel, hogy életed virágában az ő szolgálatának szentelted volna magadat, azt hiszed, hogy felebarátaidért mindent elkövettél, a mi a végből szükséges, hogy Isten országában már ezen a földön legyen részed? Azt mondod, hogy kétszer, tízszer, százszor többet tehetnél volna, mint a mennyire most képes vagy.

De ha milliomszor többet tettél volna, mint valamennyi ember együttvéve, mit jelentene mind ez Isten művével szemben. Semmit. Isten műve te benned magadban van. Isten művének, valahogy magának Istennek, nincs se határa, se vége. Végy részt ebben a műben, és ne munkás, hanem fiu légy és részesesévé fogsz válni Istennek, a ki végtelen, részesesévé fogsz válni művének.

Istennél nincsen se nagy, se kicsiny, valahogy az életben sincs se kicsiny, se nagy; csupán igaz és igaztalan vagyon. Lépj az igaz utra és Isten veled lesz, — műved nem lesz se nagy, se kicsiny, hanem Istennek műve lesz. Jusson eszedbe, hogy a mennyországban nagyobb az öröm egy megtérő bűnös felett, semmint kilenczvenkilencz igaz felett. A világ utjai, és mind az, a mit megtenni elmulasztottál,

világosan megmutatták neked, hogy miben áll bűnöd.

Ha pedig fölismerted bűnödöt, úgy már meg is bántad azt. Ha pedig megbántad, úgy rátértél az igaz utra. És minthogy immár az igaz uton vagy, menj előre Istennel, ne törődj többé multtal, sem a nagygyal, sem a kicsinyvel. Minden élő ember egyenlő Isten előtt. Csupán egy Isten és egy élet van.“

Julius nyugodtabb lett; visszanyerte lelkének békéjét, mely után annyira áhítozott és derekasan hozzálátott az embertársai javára való munkához. Így élt zavartalan boldogságban még husz esztendeig és boldogsággal teli lelke nem engedte észrevennie a testi halál lassu közeledését.

TÖRVÉNYSZÉK.

— **Az elvált nő neve.** Fontos kérdésben döntött a minap a kultuszminiszter. A kérdés az volt, vajjon jogosítva van-e a róm. kath. hitvalláson maradt nő, kinek férje újból megnősült, volt férje nevét továbbra is viselni? A vallás és közoktatási miniszter — mint a Jogtudományi Közlöny írja — e kérdésre tagadólag felelt. A nőt csak az jogosítja fel a férj nevének viselésére, mondja a miniszteri rendelet megokolása, hogy a házasság által kötött és férje közt oly benső viszony jött létre, a melyben ő a férjvel egységet képez. De a nő eme jogának minden alapja megszűnt a polgári bíróság amaz ítélete által, mely a házassági köteléket örökre jogérvényesen felbontja, minthogy a házasság végérvényesen felbontása után a férj előbbi házasságát semmi tekintetben sem tartozik elismerni, tehát nevét sem tartozik volt nevével megosztani. Erre kizárólagos joga van az ő második nevének, akit arra kötelezni, hogy jogait az első feleséggel ossza meg, a monogamia mellett jogi lehetlenség volna. És végre a közrend tekintetében az általános jogérzetbe is ütköznék annak a viszonyoknak megengedése, hogy egy férfinak két, esetleg több nő viselhetné a nevét.

Közzgazdaság.

— **Érmelléki szőlők.** Miklós Gyula borászati kormánybiztos körutat tesz az Érmelléken, hol annyi debreczeni embernek elpusztult a szőlője, hogy meggyőződést szerezzen a szőlőtelepítés állapotáról, közvetlenül észlelt tapasztalatairól az Érmellékre nézve is informálhassa a földmivélsügyi miniszteriumot. Diószegen csupán a gróf Zichy uradalmában észlelt az új telepítés iránt nagyobb és számbevehető intézkedéseket. A vinczellérképezde kísérleti és telepítésre kezelt állomását olyanak ismerték el, mely a vidék szőlőterületeinek ujjaalakítását előmozdíthatja, különösen azzal a teleppel egyetemben, melyet Bihar megye állítand fel ily czélból Diószegen. Székelyhidon személyesen győződhetett meg arról, hogy Székelyhidnak körülbelül 900 hold szőlőterülete, melyen évenként átlag 28—30 ezer hektoliter bor termett, teljesen elpusztult, kopaszon áll és hogy a kis terjedelmű szőlőszeti egylet a szőlőtelepítés feladatának legvalóbbiról sem felelhet meg. De arról is meggyőződhetett a kormánybiztos, hogy az Érmellék láncczolata, mely 14 község szőlő területét öleli fel magába, köztük Diószeg és Székelyhidot, oly óriási tömeg, mely mint adó alap elveszve, már eddiglen is nagy kárral járt a kinstárra nézve, a virágzásban volt községek lakosságát pedig inséggel fenyegeti; úgy hogy közzgazdasági szempontból a csapáson gyorsan és érellyen segíteni a legégetőbb szükség. A kormánybiztos az egybegyűlt érdekeltség előtt konstátálta szerzett tapasztalatai alapján, hogy egy régi szőlőfaj: a York-Maderia, mely a 40-es években Nádor Izabella név alatt lett ismeretes, a fillokszerától elpusztított területeken, a

hol azt helyenként egyes tőkében meghagyták — még ma is érintetlenül áll; úgy hogy ezt akár direkt termelésre, akár alanynak bátran ajánlhatja; továbbá, hogy az Érmellék talajához képes termőkül jóknak bizonyultak a jaquet és a herbemont; a legkitünőbb alanynak pedig a riparia temontosa és sauvag zöld oltásra; a riparia portalis pedig minden más felülmulólóg vesszőtermelésre; ez utóbbi valóssággal díszlik az Érmellék talajában. A zöld ojtást — melynek tudvalevőleg a kormánybiztos az uttörője, teljesen beváltak találja a fokozatos telepítésre; a tömegesre pedig a száraz oltást gyökeresített riparia portalis alanyban. Az eddig termelt fajok közt: az olasz rizling, bakar és juhart ajánlja fentartandónak. Körvonalaiban adta elő azokat az elveket, melynek az új telepítés által elérendő egységes minőségű, az eddiginél 3-szor nagyobb mennyiségben előállítható és így exportra alkalmas bor, mint arucikk termelésénél ezután többé figyelmen kívül nem hagyhatók és hangsúlyozta, hogy a homoki szőlőtelepítés csak kisegítő most, de az a hegyi bor értékét sem a jelenben, sem a jövőben nem befolyásolhatja.

— **A vetések állása Oroszországban.** Orosz lapok szerint mind nagyobb számú tudósítás érkezik Oroszország különböző részeiből a vetések állásáról. E jelentések képet adnak egy a vasutak által átszelt vidékek helyzetéről, mint az egyes gabonanemek aratásához kötött várakozásokról. — Oroszország déli részéből a rozs árak emelkedését jelentik. Kiewben a rozskenyeret fontonként 4 kopekkel, tehát a rendes ár kétszeresével fizetik. Ez a rozsvetések kedvezőtlen állásának a következménye. A rozsvetés Dél-Oroszországban s főleg a kiewi kormányzóságban kevesebb, mint tavaly. Az esőzés mit sem használt. Ugyanezt írják a pultavai kormányzóságból is, a hol a tavaszi hideg kedvezőtlenül hatott. A tambowkozlovi vasut vidékén a meleg miatt panaszkodnak. Tambowban a hőség 40°, Kozlovban nincs ily meleg, de a hó itt is 23° s ez nagyon árt a vetéseknek. A grjasi-caricini vasut mentén a tavaszon még kedvezők voltak a kilátások s a termelők árcsökkenést várva, eladták készleteiket. Ez magyarázza azt, hogy Rigába és Libauba sok rozst és zabot visznek. Azóta a helyzet megváltozott s a vetések sokkal kedvezőtlenebbül állanak.

Kőbányai sertésüzlet

A sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Június 6.

a) Hízott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1) Öreg nehéz (páronként 300—400 klgon felüli sulyban) 41.—42.50. Öreg közép (páronként 300—400 klg-sulyban) —. — 3. Fialtal nehéz (páronként 320 klgon felüli sulyban) 44.50—45.— 4. Fialtal közép (páronként 251—320 klg, sulyban 45.—46.— 5. Fialtal könnyű (páronként 250 klgmíg terjedő sulyban) 47.—48.— II. Magyar szedett: 6. Nehéz (páronként 280 klgon felüli sulyban) 41.—42.50 7. Közép (páronként 220—280 klg, sulyban) 44.—45. 8. Könnyű (páronként 220 klgmíg terjedő sulyban) 46.50—47.— III. Szerbiai: 9. Nehéz (páronként 260 klgon felüli sulyban, —.—46.— 10. Közép (páronként 220—260 klg, sulyban) —.—46. 11. Könnyű (páronként 220 klgmíg terjedő sulyban) 46.50—47.— Sertés létszám: június 4. napján volt készlet 138,028 darab. A hízott sertés üzletirányzata: változatlan. — Hízalmai való sertés —.—, malacz (4—11 hónapos korban) felhajtott 1310 drb.

Budapesti gabonatözsde.

Június 7-én. Buza tavaszra —.— pénz, —.— áru máj.—jun. 9-25 pénz, 9-35 áru, őszre 9-27 pénz 9.29 áru. — Tengeri (uj) 1891. máj.—jun. 6-07 pénz, 6-09 áru. Zab őszre 5-84 pénz, 5-86 áru, őszre 5-80 pénz, —.— áru. Káposztarepeze aug.—szept. 16.— pénz, 16.10 áru.

Felelős szerkesztő: **Kósa Barna.**
Kiadók: **Szinay Gyula** szerkesztő,
Dr. Bakonyi Samu főmunkatárs.

VASUTI MENETREND.

Debreczenből indul:			
Budapest felé (gyv)	d. e.	8 ó. 44 p.	
	éjjel	10 ó. 31 p.	
B.-Pest—N.-Várad felé	d. e.	12 ó. 52 p.	
Csak Nagy-Várad	d. u.	3 ó. 34 p.	
Szatmár felé (Ér-Mihályf.)	reggel	3 ó. 9 p.	
" " "	d. u.	3 ó. 24 p.	
" " "	este	7 ó. 45 p.	
Kassa felé	reggel	4 ó. — p.	
" " "	reggel	8 ó. 32 p.	
" " "	d. u.	3 ó. 39 p.	
" " "	este	7 ó. 40 p.	
Nánás felé:	(m. á. vasutól reggel	5 ó. 48 p.	
" " "	d. u.	3 ó. 19 p.	
" " "	vásártérről reggel	6 ó. 08 p.	
" " "	d. u.	3 ó. 35 p.	
Budapestől Debreczenbe indul:			
személyvonat reggel 8 ó. 30 p.	Este	7 ó. — p.	
" (gyorsv.)	d. u.	2 ó. 05 p.	
este (gyorsv.)		9 ó. 15 p.	
Debreczenbe érkeznek:			
Budapest felől	d. u.	3 ó. 09 p.	
" gyorsvonat	este	7 ó. 06 p.	
Budapest N.-Várad f. (gyorsv.)	éjjel	2 ó. 44 p.	
Csak Nagy-Várad felől	reggel	7 ó. 42 p.	
Szatmárról	reggel	8 ó. — p.	
" (Érmihályfalva felől)	délben	12 ó. 31 p.	
" (Érmihályfalva felől)	este	10 ó. 16 p.	
Kassáról (gyorsv.)	reggel	8 ó. 06 p.	
" " "	d. u.	12 ó. 36 p.	
" " "	este	7 ó. 20 p.	
" " "	este	10 ó. 21 p.	
" " "	(m. á. vasúthoz reggel	8 ó. 17 p.	
" " "	este	6 ó. 05 p.	
Nánásról	vásártér " reggel	8 ó. 09 p.	
" " "	este	5 ó. 56 p.	

Korona forrás.

(Hygiea Sprudel.)

Orvosi tekintélyek ítélete szerint, nevezetesen, dr. Korányi tanár, kir. tanácsos, dr. Kelli tanár, dr. Késmárcy tanár, dr. Schurimmer tanár, dr. Stiller tanár, dr. Reinitz főorvos, dr. Hermann S. főorvos stb. stb. a koronaforrás nemcsak a legkitünőbb, legkellemesebb ízű és a legegészségesebb ital hanem egyersmin lélekzési, emésztési szervezetei bajainál, valamint gyomor, máj, és vese betegségeknél, első rangú gyógyviz.

Legtisztább égvényes savanyúvíz borral vegyítve nem feketít. 145 12—8

Egyedüli főraktár DEBRECZENBEN:

Geréby Fülöp urnál

ÜGYNÖKÖK

törvényszéki megengedett sorjegyek részletfizetés melletti eladására általunk a legelőnyösebb feltételek mellett mindenhol felvételnek. Fővárosi váltóüzlet társaság ÁDLER és Társa Budapest, Fűrdő- és Dorottya-utca sarkán. 235 6—6

Köszénkátrányt

legjobb minőségben zindely- és deszkatekő behuzására,

mely által azok tartóssága kétszerte hosszabb, továbbá csulapok, melyek a földbe ásatnak, kerítések s gazdasági eszközök befestésére hordókban á 50 egész 200 kiló súlytalommal; továbbá saját gyártmányu

coaksot

(pirszén) kovácsok és lakatosok részére ajánlja jutányos ár mellett a légszeszgyár igazgatósága Debreczenben.

SZABÓ LAJOS FIAI

CZÈGNÉL DEBRECZEN, RÓZSATÉR.

Nagyválasztékban kaphatók:

napernyők,

női, férfi. és gyermek-

harisnyák

207 olcsó, szabott árakban. 29

Nyilttér.

MATTONI ERZSÉBET SÓSFÜRDŐJE

gyógyhely BUDAPESTEN (Budán).

Idény: május 1-től szept. 30-ig.

Kiváló gyógyhatással bír:

női bajokban és altesti bántalmakban.

Rendelő orvos dr. BRUCK J. (Vigadó-tér) 1. sz.

egészséges fekvés, jutányos lakások, jó vendéglő.

Pontos közlekedés a farsaskocsikon, reggeli 5 órától kezdve. — Állomási hely:

Ferencz József-tér, a régi Loyd-épület közelében. 10—4

KILLER EDE

butoraktára Debreczenben, főpiacz.

Ajánlja a legnagyobb választékkal berendezett

BUTOR RAKTÁRÁT

legújabb rajzokkal, szövetségekkel, s nagyobb megrendeléseknél 150 centiméteres mintákkal is készséggel szolgálnak.

Árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök.

159

—22.

Teljes tisztelettel

Killer Ede.

Orvosi bizonylatok

„MARGIT“

gyógyforrásról

„MAGYAR SELTERS“

Előnyös tulajdonsága valamennyi szikéletes vízek között, — vegyi alkatrészeinek szerencsés összetétele kevés szabad szénasav, de csodálag, félig kötött szénasav tartalmú.

Dr. Korányi Frigyes egyetemi tanár és kir. tanácsos. Jó hatásnak találtam a légutak és gyomoralkatjának hurutos bántalmainál a Seltersi-Radsdini, Vichy stb. vizektől különbözőbb csekélyebb szabad-szénasav tartalmánál fogva s azért véredek lehetőségénél, vagy a hol a vérkeringési szervek izgatásáról kell tartani, a szénsav-tartalmú vizek fölött előnyösül bír.

mint a seltersi, gleichbergi, giesshülli. Előnye, hogy a betegek élvezettel isszák s hogy sem bevéve, sem belelegezve, a fejben vagy tüdőben nem okoz semmi vértorlódást.

Dr. Gebhardt Lajos egyetemi tanár a Rókus-kórház igazgatója. Kiválóan jó hatásnak bizonyult a légző-, emésztő- és vizezőszervek hurutos bántalmánál olyannyira, hogy jelenleg rokonokkatu más ásványvíz kórházunkban alig rendeltek. — csekély szabad szénasav tartalmánál fogva oly esetekben is sikeresen alkalmazzuk, a melyekben a seltersi-, giesshülli-, gleichbergi vizeknek használata határozottan káros volna.

Dr. Kéty Lároly egyet. tanár: Légző-, emésztő-szervek, hurutos bántalmánál jó eredménnyel alkalmaztam, seltersi-, Gleichbergi-, Giesshülli vizek fölött kisebb szénasav tartalmánál fogva előnyösül bír.

Dr. Navratil In re egyet. tanár: Torok-, gége-, légcső- és hörbetegekben igen jó, kiváló hatást pedig akkor gyakorolt, ha az említett szervek bántalmával rákot természetű gyomorba volt jelen.

Dr. Barbás József Rókus-kórházi főorvos: Légző-, emésztő- és vizező-szervek hurutos bántalmánál bátran versenyez a külföldi szikéletes ásványvizekkel.

Dr. Poór Imre egyetemi tanár: Gége-, tüdő-, gyomor- vizezőszervek hurutos bántalmánál színt: ugy a zlatia-

Dr. Bamberger Henrik egyetemi tanár, udvari tanácsos. Légző-, emésztő-szervek hurutos bántalmánál tapasztalt eredmény bizonyítja, hogy gyógyhatásban teljesen azonos a seltersi-, giesshülli- és Vichy-vizekkel.

Ex időszert Európá legelő- s leglátogatottabb tündőbetegek klimatikus gyógyintézetét:

GÖRBERSDORF

„Margit“ forrás gyógyhatásáról: — Sokoldalú legkedvezőbb eredmények alapján, melyeket én gyógyintézetemben a „Mar-

Dr. Duchek András egyetemi tanár, udvari tanácsos: Összetétele és kellemes ízűnél fogva ajánlható a légző- és emésztő-szervek kórallopatainál.

„Margit“ forrás gyógyviz alkalmazása által a légutak által hurutos bántalmánál tapasztaltam, hivatva érzem magamat ezen betegek által kedvezően fogyasztott és jól tűrt gyógyvizet a legelőnyösebben ajánlani.

Görbersdorf, 1879. márczius 18-án. Dr. Römpler Tódor.

„MARGIT“ borral használva a legegészségesebb ital!

Kiszárolagos fő-aktár

Édeskuty L.

cs. és kir. és szerb kir. udv. Ásványvíz-szállító-társaság, Budapest, Erzsébet-tér 8. sz.

Ugyisint kapható minden gyógyszerárban, műszerkereskedésben és vendéglőben.

A „DEBRÉCEZEN” NYOMDA RÉSZV. TÁRSASÁG

NYOMDÁJA

(Nagy-uj utca 1702. sz. Konrád-házban)

teljes új berendezéssel,

elvével mindennemű nyomtatványokat, n. m. folyóiratok, számlák, körlevelek, gyászjelentések, bál- és lakadalmi meghívókat és tánczrendeket, kereskedelmi-, ügyvédi- és községi nyomtatványokat stb.

a legizlésebb kivitelben és jutányos árak mellett.

Vidéki megrendelések **Erdélyi István** nyomdai művezető nevére czimzendők.

Új vállalatunkat, hol északkeleti Magyarország legregibb és legelterjedtebb politikai napilapja a

„DEBRÉCEZEN”,

a szintén elterjedt »**DEBRÉCEZENI HIRADÓ**« és a »**JOGI HETILAP**« is nyomatik, ajánljuk a helybeli és vidéki közönség szives pártfogásába. —
Hirdetések a **Debrecezen** cz. lapban a legjutányosabb árakon közölhetnek.

Bírósági nyomtatványok készletben vannak.

Nyomtatott a »Debrecezen« nyomda részvénytársaság nyomdájában. 1891.